

Robar coure és lucratiu i poc arriscat

El preu elevat del metall, amb una oferta rígida i una demanda que s'ha disparat, actua com a motor d'uns furts difícils de demostrar

FRANCESC MUÑOZ
BARCELONA

L'abril passat, la nit va servir de còmplice a un grup de delinqüents per endur-se la campana de bronze (aliatge de coure i estany) del campanar de l'església de Sant Martí del Castellar, a Quart (Gironès). Pesava uns 500 quilos. En set municipis del Tarragonès, l'Alt Camp i el Baix Camp, els pagesos, impotents davant els reiterats robatoris de canonades i cables de coure a les seves instal·lacions, han muntat patrulles nocturnes per dissuadir els lladres.

Els Mossos d'Esquadra han detingut fins a 300 persones a Catalunya des de principi d'any acusades de robatoris de coure, segons explica Antoni Mariscal, inspector en cap de patrimoni de la policia, que es lamenta de la falta de contundència judicial en aquest tipus de furts. Mariscal assegura que són delictes comesos per delinqüents habituals, que, si bé treballen en grup perquè el pes de la mercaderia ho requereix, no pertanyen a xarxes organitzades.

No és un fenomen nou, ja fa uns quatre anys que es produeixen aquests furts, coincidint amb l'alça de la cotització del coure en els mercats internacionals. I en aquests anys l'activitat delictiva s'ha consolidat en uns nivells elevats. No és estrany. Robar coure s'ha convertit en una activitat molt lucrativa i de baix risc, i per això molts delinqüents han deixat altres feines per fer aquesta. Cal pensar que el cable sostret de les obres d'una infraestructura i després cremat per treure-li el recobriment, o les canonades robades d'un immoble en construcció són difícils d'identificar pel propietari, per no dir pràcticament impossible. I com s'ha dit, l'acció de la justícia és tova en aquests delictes, segons reconeix Mariscal, ja que en el pitjor dels casos s'acaba saldant amb una multa.

Un càstig magre, si es compara amb el que es pot aconseguir. Cal pensar que actualment el càtode de coure (el metall refinat) cotitza

entorn dels 6.800 dòlars la tona en la borsa de metalls de Londres, però que va assolir els 9.000 dòlars ara fa un any. En tot cas, molt per sobre dels 1.500 en què se'n movia el preu fins a mitjan 2003, quan va iniciar l'evolució ascendent.

Així doncs, hi ha un material preuat, difícil d'identificar pel propietari, relativament accessible perquè se sol trobar en zones aïllades amb poca o nul·la vigilància, i per al qual hi ha un mercat. Quin? Doncs el de la recuperació, bé a casa nostra o bé a l'estranger. Val la pena explicar algunes de les característiques d'aquest metall, que no fan més que augmentar-ne l'atractiu per als delinqüents. En primer lloc, és fàcil de reciclar i es pot fer tantes vegades com es vulgui sense que

Els Mossos han detingut unes 300 persones acusades de robar coure

perdi propietats. «No es pot distingir el coure procedent del refinament i el de la recuperació», explica José Ramón Morales, director del Centre Espanyol d'Informació del Coure (CEDIC). A més, un cop s'han posat en valor els costos mediambientals, reciclar material usat és més barat que extreure'l de la terra i refinar-lo -Xile és el principal productor mundial de coure.

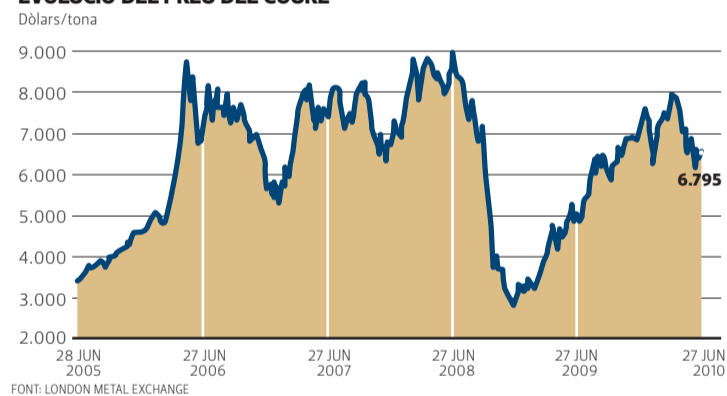
Això explica que el mercat del reciclatge hagi crescut molt en els darrers temps. Sobretot arran la directiva WEEE per a la valorització dels residus elèctrics i electrònics, i això ha fomentat la indústria. Catalunya disposa d'una normativa prèvia i, per exemple, a Pont de Vilomara (Bages) hi ha des del 1995 una planta per al tractament i reciclatge de frigorífics. Actualment el 43% de les necessitats europees es cobreixen amb coure reciclat -un 44% d'aquest material prové de productes al final de la seva vida útil, i

Granja d'aviram a Sant Gregori, on han robat la instal·lació del gas per a la calefacció ARXIU

El preu del coure

EVOLUCIÓ DEL PREU DEL COURE

un 56%, de coure net de retalls generats durant els processos de producció. És una xifra superior als 32% de la resta del món. A la Xina el percentatge és més baix, encara, però creix amb rapidesa per l'avidesa de metalls d'aquest gegant, i aquest fet explica la volatilitat del mercat internacional.

Cal pensar que l'oferta és força rígida, perquè per explotar un nou jaciment calen almenys 7 anys, sense comptar-hi el temps previ d'estudis. Les necessitats xineses són tan grans, que part dels contenidors que arriben a Europa carregats de productes manufacturats tornen plens de ferralla per

ser fosa i reutilitzada, això sí, sense els requisits mediambientals que Europa s'ha marcat. Aquesta dinàmica ha trastocat el saldo exterior de la Unió Europea en ferralla de coure. D'un equilibri entre les importacions i les exportacions s'ha passat a un saldo negatiu de 900.000 tones l'any.

El coure, un metall molt present en les infraestructures de transport, elèctriques i electròniques, i molt necessari també en les infraestructures residencials. Per tant, es pot fer un paral·lelisme entre el procés de desenvolupament d'un país i el seu consum de coure, fins al punt que els increments en el PIB són similars als dels creixements de coure, i la Xina ha tingut taxes de creixement

La cotització està en uns 6.800 euros la tona, lluny dels 1.500 euros del 2003

sostingut de dos dígits. José Ramón Morales apunta a aquests contenidors que es transporten a la Xina en vaixell i a d'altres que van en camió a altres destinacions com a via preferent per a la reintroducció del coure robat al mercat. Novament, la nul·la traçabilitat del coure és un aliat del delinqüent. Ara bé, des dels Mossos d'Esquadra es recorda que a Catalunya hi ha uns 400 recuperadors, que podrien ser clau per identificar delinqüents, però «els avisos són escassos». «No tenim col·laboració d'aquest gremi», es lamenta Mariscal, que també assegura que s'han fet accions davant la fiscalia, sense gaire èxit.

6.590 tones a la línia del TAV

El coure és molt present a les nostres vides. Els mòbils contenen una mitjana de 15 grams de coure. Ara, fins i tot se n'estudien les propietats que té per a la salut. Però són les xarxes de serveis, les més intensives en aquest metall. Els 659 km de la línia del TAV entre Madrid i Barcelona ha necessitat de 6.590 tones de coure només per a la catenària: els trens d'alta velocitat utilitzen una mitjana de 4 tones de coure, més que

els trens convencionals. Això ha fet de la construcció d'aquesta infraestructura -actualment, cap a Girona- un objectiu primordial dels lladres. Per aquest motiu, la policia ha incidit en les campanyes informatives a companyies com ara Adif, Renfe i Telefónica, «les grans víctimes dels furts», perquè identifiquin els coures que utilitzen i afavorir així que es pugui recuperar i acusar els autors dels robatoris.